

Zagrożenia w sieci profilaktyka i reagowanie

Komputer z dostępem do Internetu jest jednym z najważniejszych narzędzi służących współczesnemu człowiekowi do pracy, nauki i rozrywki. Jak każde narzędzie może być wykorzystywane do różnych celów.

Najczęstsze zagrożenia, na jakie narażone są dzieci w Internecie:

- kontakt z materiałami zawierającymi treści nieodpowiednie do wieku dziecka**
- niebezpieczne kontakty**
- cyberprzemoc**
- nieświadome uczestniczenie w działaniach niezgodnych z prawem**
- nieświadome udostępnianie informacji (np. numerów kart, adresów, haseł)**
- uzależnienie od Internetu, zaburzenie relacji z rówieśnikami w realnym świecie**

Kontakt z niebezpiecznymi treściami.

Dzieci korzystające z Internetu narażone są na kontakt z materiałami, które mogą mieć szkodliwy wpływ na ich psychikę.

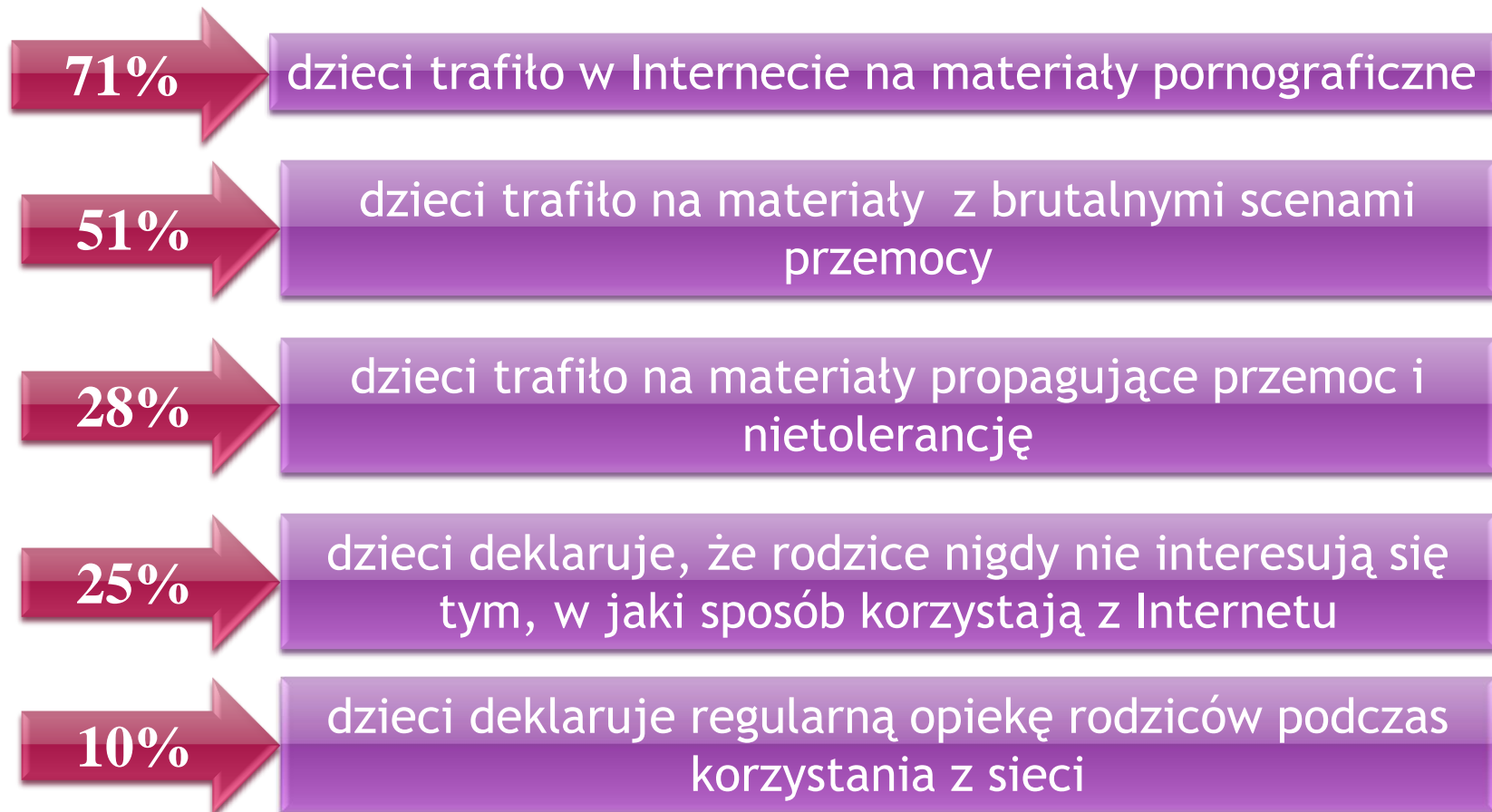
Do niebezpiecznych treści zalicza się filmy, zdjęcia, teksty:

- ❖ o charakterze pornograficznym,
- ❖ prezentujące przemoc,
- ❖ promujące zagrażające zdrowiu i życiu postawy i zachowania (np.: hazard, używki, uczestnictwo w sektach, anoreksję)

Kontakt z niebezpiecznymi treściami.

Skala zagrożenia

wg badań przeprowadzonych w 2012 przez Gemius i Fundację Dzieci Niczyje
w grupie 2559 dzieci w wieku 12 – 17 lat

Szkodliwe treści

- ◆ Mogą sprawić, że świat staje się dla dziecka niezrozumiały, zagrażający i przestanie czuć się w nim bezpieczne.
- ◆ Mogą skłonić dziecko do podjęcia działań na szkodę swoją lub innych ludzi (w tym do działań niezgodnych z prawem).
- ◆ Mogą doprowadzić do kontaktów z osobami, które mają wobec dziecka złe intencje.
- ◆ Kontakt z treściami pornograficznymi zaburza rozwój psychoseksualny dziecka.
- ◆ Kontakt z treściami zawierającymi przemoc czy rasistowskimi może je zachęcić do zachowań agresywnych wobec rówieśników, słabszych czy ludzi innej narodowości, wyznania itd.

Jak chronić dzieci przed szkodliwymi treściami?

1. Zwracaj uwagę na to, czym Twoje dziecko zajmuje się w Internecie. Rozmawiaj z nim o tym.
2. Ustalcie zasady. Wytłumacz dziecku, dlaczego nie chcesz, by odwiedzało określone strony.
3. Przygotuj młodsze dzieci na to, że mogą trafić w Internecie na „brzydkie” lub „dziwne” strony i naucz, co mają wtedy robić, tj. nie oglądać i natychmiast powiedzieć dorosłemu.
4. Program filtrujący może być pomocnym narzędziem, jednak filtr nigdy nie zastąpi czujnego rodzicielskiego oka i szczerzej rozmowy.
5. Najlepsza sytuacja to taka, w której dziecko rozumie, jakie treści są dla niego szkodliwe i samo nie chce mieć z nimi kontaktu. Ważne, by to rodzice, a nie Internet, byli dla dziecka najważniejszym przewodnikiem po świecie.

Co zrobić, gdy dziecko natknęło się na szkodliwe treści?

1. Nie obwiniaj dziecka - w ten sposób nie rozwiążesz problemu, a ono straci chęć by opowiedzieć Ci o tym, co się stało. Pamiętaj, że dzieci często same czują się winne, nawet wtedy, gdy na niewłaściwe treści trafiły przypadkiem.
2. Porozmawiajcie spokojnie. Ważne, by dziecko miało do Ciebie zaufanie.

Jeśli Twoje dziecko trafiło na niewłaściwe treści, a Ty nie wiesz, jak z nim rozmawiać i co zrobić, skontaktuj się z:

Helpline.org.pl

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc to nowe oblicze przemocy rówieśniczej z wykorzystaniem różnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, jak np.: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, telefony komórkowe.

Akty cyberprzemocy przyjmują różne formy: nękanie, straszenie, szantażowanie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących zdjęć, filmów, tekstów oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

Cyberprzemoc

Korzystanie z komunikatorów i czatów przez dzieci i młodzież

Wyniki badań pokazują, że systematycznie zwiększa się udział dzieci korzystających z komunikatorów - obecnie posługuje się nimi zdecydowana większość młodych internautów.

Wykorzystują je głównie do kontaktów z przyjaciółmi, choć ponad połowa z nich zawiera również za ich pośrednictwem nowe znajomości. Dzieci często podają przez Internet swoje dane, przeważnie adres e-mail, ale również numer telefonu lub zdjęcie.

Komunikator internetowy, Czat

(Gadu-gadu, Skype i Tlen)

- ❖ to serwis (najczęściej dostępny na stronie internetowej), w którym można porozumiewać się „na żywo” z innymi jego użytkownikami poprzez pisanie wiadomości.
- ❖ Rozmowę można prowadzić na forum ogólnym (wszyscy mogą przeczytać to co piszemy) oraz prywatną (tylko między dwiema osobami).
- ❖ Niektóre czaty dają możliwość zapisania prowadzonej rozmowy, na pozostałych jej treść znika po zamknięciu okna.
- ❖ W komunikatorach treści rozmów nie są w żaden sposób kontrolowane.
- ❖ Coraz więcej czatów oferuje możliwość przekazu obrazu za pomocą kamer wideo.
- ❖ Dla łatwiejszego odszukiwania rozmówców tworzone są katalogi użytkowników. **Jeśli ktoś umieścił w nim swoje dane osobowe (imię, nazwisko, rok urodzenia, adres, płeć itp.), to wszyscy inni użytkownicy mają do nich wgląd i mogą odszukać na ich podstawie daną osobę w katalogu.**

Główne źródła zagrożeń, z jakimi można się zetknąć na czacie/komunikatorze:

- ❖ anonimowość w Internecie ma czasem swoje plusy, ale należy pamiętać, że nigdy do końca nie wiadomo, kim naprawdę jest nasz rozmówca;
- ❖ rozmawiając z drugą osobą nie widząc jej przy tym i nie pokazując siebie bardzo łatwo kłamać i oszukiwać; rozmówcy często podają inny wiek, niż mają w rzeczywistości, a nawet podszywają się pod innych;
- ❖ starsi potrafią manipulować dziećmi: znają ulubione tematy dziecięcych rozmów, co pozwala im się zbliżyć do dzieci i pozyskać zaufanie;
- ❖ niektórzy dorośli starają się rozwinąć znajomość z dzieckiem do celów seksualnych;
- ❖ rozmowy na czacie/komunikatorze mogą ewaluować do rozmów za pośrednictwem innych metod porozumiewania się, takich jak e-maile, telefony, a także do spotkań;
- ❖ użytkownicy komunikatorów są narażeni na szkodliwe oprogramowanie i spam;

Zasady bezpiecznego korzystania z czatów i komunikatorów:

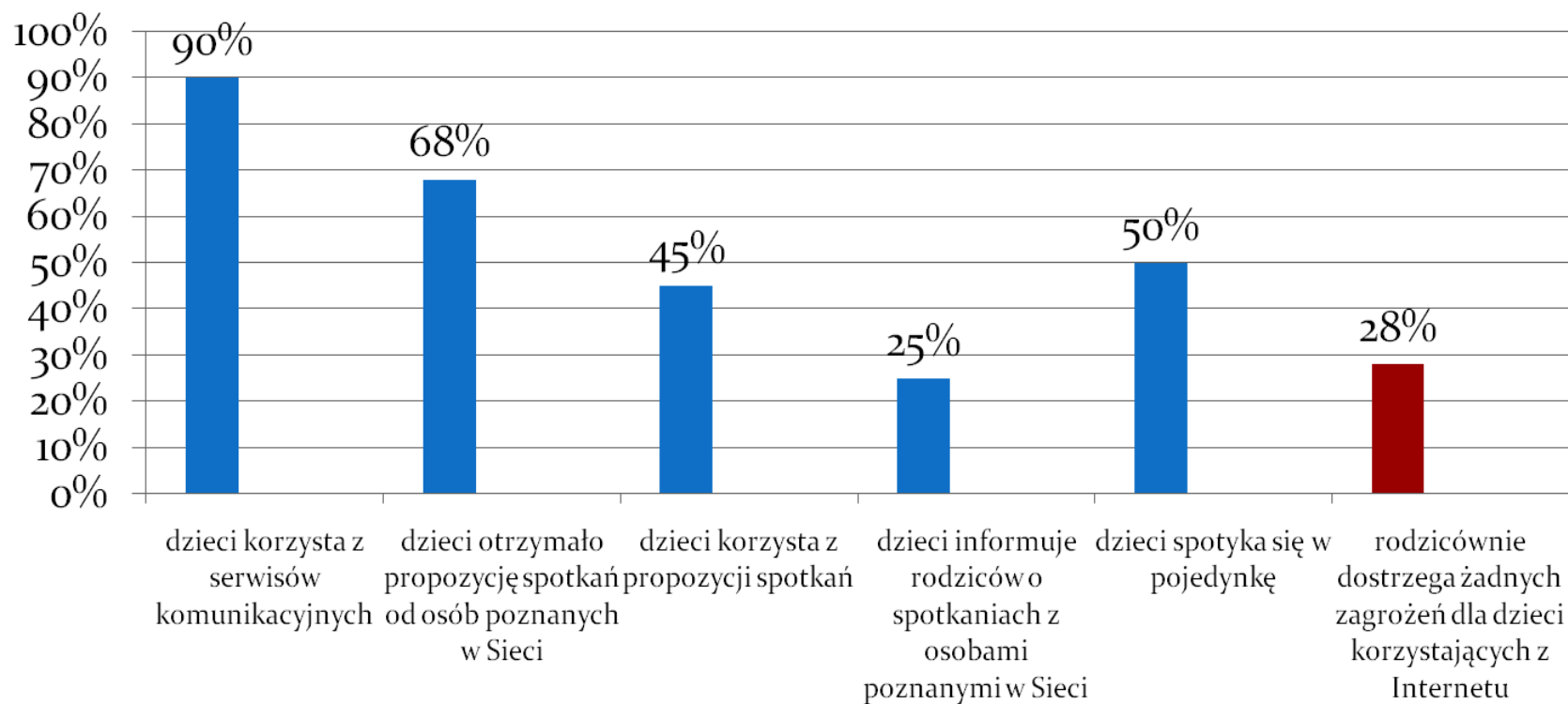
- ❖ posługiwania się nickiem (pseudonimem), najlepiej takim, który nie zdradza wieku (nie wskazane jest dodawanie roku urodzenia lub wieku np. ania1998, jaś10);
- ❖ odmawiania podawania internetowym znajomym swoich danych osobowych - nazwiska, adresu, numeru telefonu, wieku, a także wysyłania swoich zdjęć;
- ❖ odmawiania prośbom o podanie danych lub przesłanie zdjęć znajomych;
- ❖ przy rejestracji nie podawać więcej informacji o sobie, niż jest to konieczne – podawanie pełnych i szczegółowych danych osobowych przy rejestracji na komunikatorze nie jest i nie powinno być wymagane!
- ❖ nie odpowiadać na wulgaryzmy i prowokujące zaczepki, blokować niechcianych rozmówców, a niepokojące treści zgłaszać dorosłym;
- ❖ zwracać uwagę, czy czat jest moderowany;
- ❖ jeśli dziecko chce się spotkać z osobą poznaną przez Internet, powinno Cię o tym poinformować, a na spotkanie udać się tylko w towarzystwie rodzica bądź innej zaufanej osoby dorosłej.

Niebezpieczne kontakty

Zdecydowana większość młodych internautów korzysta z **komunikatorów, czatów i portali społecznościowych**. Dzieci zawierają w ten sposób nowe znajomości, co naraża je na możliwość kontaktów z niebezpiecznymi osobami. Przez swoją niewiedzę i łatwowierność stają się ofiarami przestępstw z użyciem Sieci: oszustw, wyłudzeń, włamań komputerowych.

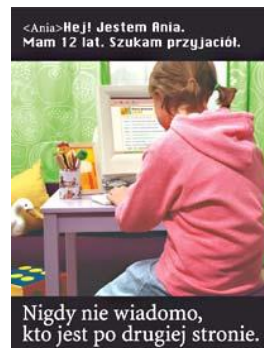
Dzieci często podają obcym w Sieci prywatne informacje (dane osobowe) oraz umawiają się z osobami poznanymi w Internecie na spotkania w rzeczywistym świecie. O internetowych znajomościach zazwyczaj nie informują nikogo. Na spotkania udają się w pojedynkę lub z inną osobą nieletnią.

Niebezpieczne kontakty

Grooming

- to szczególna kategoria relacji tworzona w Internecie między osobami dorosłymi a dziećmi w celu ich uwiedzenia i wykorzystania.

Etapy groomingu:

- ❖ proces zaprzyjaźniania się,
- ❖ działania, których celem jest tworzenie relacji z dzieckiem,
- ❖ ocena ryzyka odkrycia znajomości,
- ❖ zasada wzajemności, nawiązanie więzi emocjonalnej,
- ❖ wyobrażenie spotkania w rzeczywistości.

Stąd już tylko krok do zaproszenia dziecka na spotkanie w realnym świecie.

Dzieci zachowują się w Internecie tak, jak w świecie realnym - są ufne, nie przewidują konsekwencji.

Czynniki ryzyka:

Bardziej narażone na stanie się ofiarami nadużyć w Internecie są dzieci, które:

- Nie mają zaspokojonych emocjonalnych potrzeb;
- Są ciche – zdolne do trzymania w tajemnicy tego, co im się przydarzyło;
- Potrzebujące uwagi;
- Młodsze – nie rozumieją, co się dzieje, nie dziwią się, ufają;
- Odrzucone przez inne dzieci, potrzebujące przyjaciół;
- Mające niskie poczucie własnej wartości;
- Ufne, uległe, podatne na manipulacje;
- Wychowujące się w rodzinie rozbitej – potrzebują uwagi;

Co zrobić, aby dziecko nie padło ofiarą groomingu?

- ❖ porozmawiaj z dzieckiem o tym, jakie kontakty wolno mu nawiązywać za pomocą Internetu, określ, które są niebezpieczne;
- ❖ zapewnij, że warto żebyś Ty lub inne dorosłe osoby wiedziały o każdej osobie, z którą nawiązuje ono kontakt przez Internet;
- ❖ powiedz, że cokolwiek zdarzy się niebezpiecznego w Internecie najważniejsze jest, aby dziecko Ci o tym opowiedziało;

Skutki nadużywania Internetu występujące u dzieci:

- ❖ Odcięcie emocjonalne od świata zewnętrznego;
- ❖ Zmniejszenie liczby bezpośrednich kontaktów rówieśniczych;
- ❖ Zwiększająca się skłonność do wycofywania się z kontaktów interpersonalnych w realnym świecie w sytuacji wystąpienia trudności z nimi związanych;
- ❖ Podwyższone ryzyko kontaktu z treściami niewłaściwymi dla młodych ludzi i uznania ich za „normalne”, np. gry komputerowe gloryfikujące przemoc czy wulgarny język, treści destrukcyjnie wpływających na rozwój osobowości i kontakty międzyludzkie;
- ❖ Zmiana języka (jego zubożenie, techniczny slang, używanie skrótów);
- ❖ Uzależnienie od gier komputerowych (częściej dotyczy dzieci) oraz od Internetu (częściej dotyczy młodzieży);
- ❖ Dotyczące zdrowia: brak troski o zdrowie (zarywanie nocy, zaniechanie posiłków) i higienę osobistą, pogorszenie wzroku, bóle głowy, mięśni, pleców i kręgosłupa, podatność na infekcje, podrażnienia skóry (spowodowane kontaktem z dużą ilością cząsteczek kurzu dodatnio zjonizowanych przez kineskop monitora), nadpobudliwość, bezsenność.

Zasady bezpieczeństwa mogące pomóc w zapobieganiu uzależnieniu dziecka od Internetu

- Czas spędzany przez dzieci w Internecie musi być określony - pół godziny, godzina dziennie jest zupełnie wystarczająca.
- Komputer powinien być ustawiony tak, by dorośli mieli możliwość sprawdzania co robi przy nim dziecko. Dzieci nie powinny używać Internetu pod nieobecność rodziców, w czasie przeznaczonym na naukę, ruch na świeżym powietrzu, posiłki, sen.
- Uzgadniamy, co robi dziecko w sieci – małe dzieci potrzebują pełnej kontroli rodzica, starsze – **zasad dotyczących czasu i sposobu używania Internetu.**

Co zrobić w przypadku podejrzenia, że dziecko może być uzależnione od Internetu?

- Odseparować dziecko od Internetu (wyłączyć lub zawiesić usługę).
- Skontaktować się z terapeutą w celu postawienia diagnozy i ewentualnej terapii.

Gry komputerowe?

Zjawisko gier komputerowych budzi obecnie niezwykle silne emocje, zarówno dzieci, młodzieży, jak i dorosłych. Z jednej strony gry komputerowe są odbierane jako nowoczesna i bardzo atrakcyjna zabawa, pozwalająca przeżyć wiele fascynujących przygód w wirtualnym świecie.

Z drugiej strony ta „nowoczesna forma zabawy” często przeraża ogromnym ładunkiem przemocy budząc niepokój co do negatywnego wpływu tych treści na rozwój dziecka.

Początek uzależnienia

Dziecko spędza wiele czasu przy grach; rodzice z dumą patrzą na dziecko, które sprawnie obsługuje komputer, uważają je za młodego geniusza, są przekonani, że rozwija ono swoje zainteresowania, a równocześnie jest w domu pod czujnym okiem rodziców.

Z czasem dzieci zaczynają spędzać coraz więcej czasu przy grach komputerowych, przy próbie oderwania od komputera reagują wybuchami niekontrolowanej złości i agresji. Najważniejsza staje się gra i czas spędzany w świecie wirtualnym.

Jak rozpoznać uzależnienie od gier komputerowych?

- ❖ Granie w gry komputerowe staje się najważniejszą aktywnością w życiu dziecka.
- ❖ Dziecko coraz więcej czasu spędza przy grach komputerowych, rezygnuje z dotychczasowych aktywności (spotkania z rodziną i rówieśnikami, nauka).
- ❖ Objawy abstynencyjne - zaprzestanie grania w gry komputerowe powoduje pojawienie się u graczy nieprzyjemnego samopoczucia, rozdrażnienia, a nawet niekontrolowanej agresji.
- ❖ Konflikt - osoba z powodu zaangażowania w gry komputerowe wchodzi w konflikt ze swoim najbliższym otoczeniem, najczęściej z rodzicami.
- ❖ Drastyczne zmiany nastroju - przeżywanie albo dobrego nastroju i samopoczucia, albo też poczucie odrętwienia, niemocy.

Oznaczenia gier komputerowych

- system PEGI

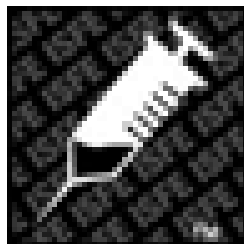
Wulgarny język

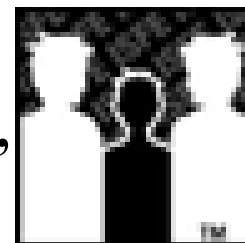
Nagość i/lub zachowania o charakterze seksualnym.

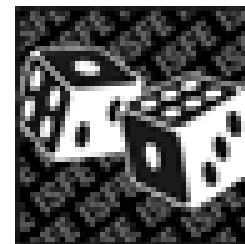
Nawiązania do narkotyków, pokazane zażywanie narkotyków.

Dyskryminacja (ze względu na rasę, religię)

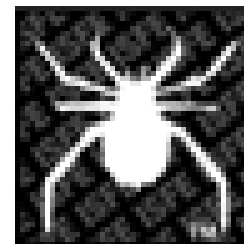
Gry, które zachęcają do uprawiania hazardu lub go uczą.

Gra zawiera elementy przemocy.

Gra może przestraszyć młodsze dzieci.

Oznaczenia gier komputerowych

-wiek dziecka

3+

7+

12+

16+

18+

Gra nie powinna być udostępniona dla dziecka poniżej podanego roku życia.

Oznaczenia gier komputerowych

- system amerykański ESRB

Tylko dla osób dorosłych

Reklamy,
zwiastuny
gier

Dla małych
dzieci

Dla wszystkich

Dla
nastolatków

Dla wszystkich
powyżej 10 roku
życia

Dla nastolatków
powyżej 17 lat

Sieciaki.pl

POZNAJ
BEZPIECZNY INTERNET

Zabezpiecz
swój
komputer!

Mów, jeśli coś
jest nie tak!

Nie ufaj
osobom
poznany
w Sieci!

Nie podawaj
swoich
danych!

www.sieciaki.pl

**Przydatne
strony**

strony

www.dzieckowsieci.pl

www.sieciaki.pl

www.brpd.gov.pl

www.kidprotect.pl

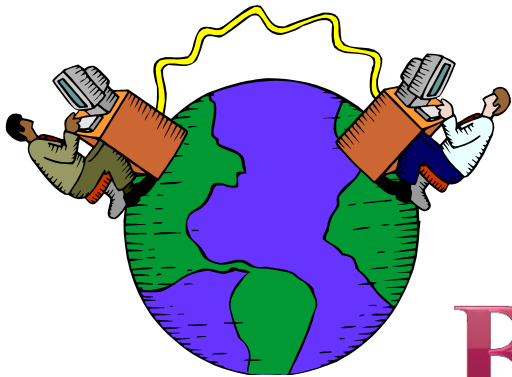
www.helpline.pl

www.dyzurnet.pl

www.pegi.info

www.saferinternet.pl

Dzień Bezpiecznego Internetu obchodzony jest w całej Europie w pierwszej połowie lutego. Jest inicjatywą Komisji Europejskiej, mająca na celu zwrócenie uwagi na kwestię bezpiecznego dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych.

9 LUTY 2014
DZIEŃ
BEZPIECZNEGO
INTERNETU

DZIĘKUJĘ PAŃSTWU ZA UWAGĘ

Prezentację opracowano w oparciu o materiały pochodzące z Internetu.

✓ www.dzieckowsieci.pl

✓ www.pegi.info

Opracowanie: J. Borkowska-Czekaj